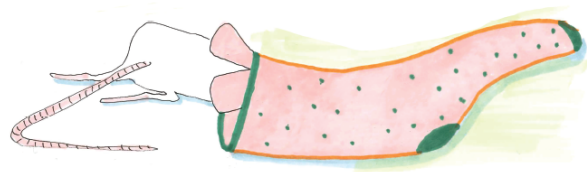

Actieve werkvorm: verhaal, brainstorm, ...

Muis Fer moet weg!

Marlies Algoed, Helena Taolman & Ruth Van Wichelen

Od'nee
HOGESCHOOL

STEM in de KLEUTERKLAS

Praktijkprobleem

- ✓ 4-5 jaar
- ✓ Lage SES
- ✓ Andere thuistaal
- ✓ Taalachterstand in de schooltaal schoolloopbaan ↘

Weinig:

- ✓ Wereldkennis
- ✓ Onderzoekende vaardigheden

STEM op Taal

5

Praktijkprobleem

- ✓ Weinig STEM bij doelgroepkls
- ✓ Moeilijk bij doelgroepkls

STEM op Taal

6

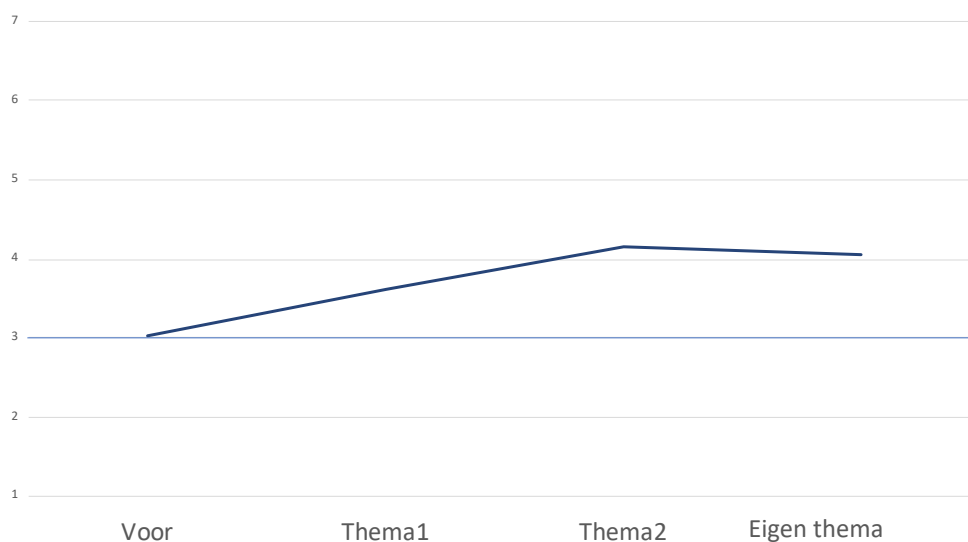
STEM in de kleuterklas!

1. Wetenschapsactiviteiten in de kleuterklas zijn taalstimulerend!
2. Kleuters verwerven STEM-ideeën beter via een goed gesprek.
3. Meertaalgerende kleuters en kleuters met een lage SES hebben het later wel eens moeilijk met taal en STEM.

Wetenschappelijke literatuur: 1. Cabell et al., 2013; Slot et al., 2016; Henrichs & Leseman, 2014; 2. Hong & Diamond, 2012; Wright & Gotwals, 2017; 3. Morgan, Farkas, Hillemeier, Maczuga, 2016; Peiling Wereldoriëntatie in het basisonderwijs, 2011; Dickinson, 2011; Marulis & Neuman, 2013

Taal- en denkstimulerende interactiekwaliteit

(Gemiddelde score van 6 leerkrachten op de dimensie instructional support van de CLASS, Pianta, La Paro & Hamre, 2008)

- “Ze weten nu dat ze alles mogen zeggen van ideeën en oplossingen.”
- “Sommige doelgroepkls zijn cognitief heel sterk. Wij zien en horen dat niet altijd omdat ze de taal nog niet machtig zijn. Maar bij zo een thema’s kunnen ze zich inleven en meedoen. We zien kinderen openbloeien.”
- “De technieken die wij hebben gezien, helpen in de klas. Het toepassen van de ‘voetbalcommentator’, daar pikken ze super veel van op.”

Focusgesprek achteraf

5 STEM-tips
en
5 taaltips

Muis Fer moet weg

WAT HEB IK NODIG?

- klasboek
- vertelplaten
- pluche muis
- muisemval
- grote flap papier en dikke stif

WAT WIL IK BEREIKEN?

5 STEM-tips
en
5 taaltips

Sst. Tijger slaapt.

STEUN OP TAAL

30 minuten
tijdsduur

WAT HEB IK NODIG?

- prentenboek ingepakt met een ballon in het strikje
- foto van meisje met ballon, foto van ballon die wegvliegt

WAT WIL IK BEREIKEN?

Taaltip 1 Doe aan preteaching

- Verhaal met concreet materiaal spelen

en/of

- Wat eet een kat / een muis?

en/of

- Oplossingen ook al verkennen

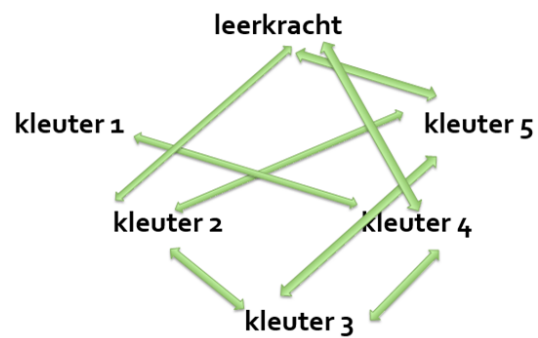

STEM-tip 1 Bouw aan voorkennis

Taaltip 2 Laat kleuters op elkaar reageren

STEM-tip 2 Focus op 1 oplossing

Taaltip 3 Open en gesloten begeleiding

- Kern van STEM: hoe zit dat hier in elkaar? Leerkracht kauwt niet voor, leerling probeert uit, onderzoekt, ...
  - **Hoe ga je dat doen?**
  - **Probeer maar!**

= is iets te open begeleiding voor vele kls...

- Typische fase 'in stilte': ze zijn druk bezig...

STEM-tip 3

Aandacht voor de techniek van bevestigen

- Issue voor vierjarigen! Zij hebben hier echt wel last mee.
- Belemmerde de STEM-werking

→ voortraject rond bevestigen / nieuwsgierigheid aanwakkeren

Taaltip 4

Speel de voetbalcommentator

Wat je ziet gebeuren, begeleiden met taal.

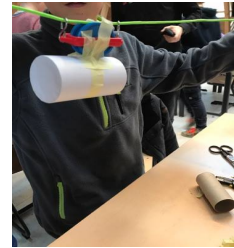
'Jij houdt het touw van de kabelbaan schuiner en kijk nu wat er gebeurt: de kabellift glijdt sneller. (Hoe komt dat nu?)

Niet zomaar taal...

- Rijke taal en zoveel mogelijk denken expliciteren / bevragen
- Zoveel mogelijk taal van de testfase erin verwerken (zie STEM-tip)
- Gekozen woordenschat erin verwerken (zie STEM-tip)

STEM-tip 4 Stel enkele ontwerpeisen

1. Past Fer in het bakje van de kabellift? Is het groot genoeg?
2. Kan het bakje van de kabellift Fer dragen?
3. Hangt de kabellift stevig vast aan het touw van de kabelbaan?
4. Glijdt de kabellift goed genoeg? Snel genoeg? Niet te snel?

- 4 is meer dan genoeg: kiezen en doseren
- Niet allemaal in 1 keer aanbrengen: 1 per 1

Doelwoorden en Steun-op-taal-fiches

- STEM-woorden: het idee, testen, verbeteren, trots
- Inhoudswoorden: neerstorten, landen, zweven

Niet te veel... maar zeer intens! In alle fases van de STEM-cyclus!
Visueel: ze hangen aan de muur / indien mogelijk als voorwerp aan

Extra taalactiviteiten:

- Boeken (verhalende / niet-verhalende)
- Woordenschatspelletjes
- Taaldenkgesprekken

Taaltip 5

Ondersteun taal met niet-taal

- Evalueren: het met zijn allen bekijken van het onderzoek / het ontwerp
  - Zowel de producten (de kabelliftjes)
  - Als het proces (het was heel moeilijk om ... maar je hield vol. ... Jullie kregen toen even ruzie. Hoe zouden we dat de volgende keer beter kunnen doen?)
- TALIGE FASE! Moeilijk... Zoeken naar combinatie van niet-talige manieren van evalueren en talige.
- Als dat niet kan: zie STEM-tip

STEM-tip 5

Evaluatie: functioneel en spectaculair

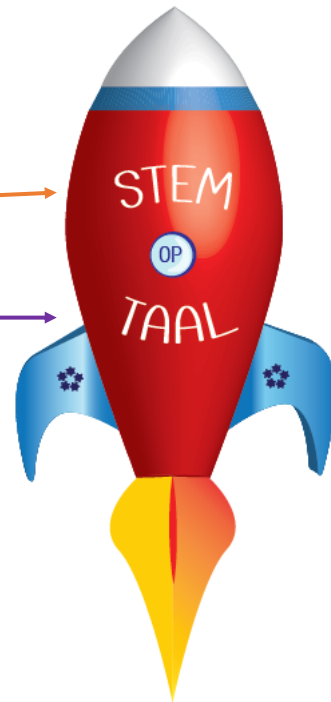
Hoe functioneler de evaluatie: hoe gemotiveerder de kleuters.

→ Fer moet een kabelliftje kiezen en dan echt ontsnappen

Samen doen en dan jij alleen

- ✓ **STEM op taal cyclus**
  - Ontwerpcyclus
  - Onderzoekcyclus
- ✓ **Steun-op-taalactiviteiten**
  - Boeken
  - Taaldenkgesprekken
  - Woordenschatspelletjes
- ✓ **Krachtige leeromgeving**
  - Starter
  - Hoeken
  - Aandacht voor andere domeinen: beweging, levensbeschouwing,...

Meer info?

- Thijs.Eeckhout@odisee.be
- Marlies.Algoet@odisee.be
- Helena.Taelman@odisee.be
- Workshops bij CNO, Antwerpen en Odisee, Brussel

